

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร*

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR IMPROVING THE PERSONNEL'S
QUALITY OF LIFE IN CONSTRUCTION BUSINESS IN BANGKOK METROPOLIS

เพ็ญททัย พงษ์สุวรรณ

Pienghatai Pongsuwan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: only4ann@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร และ 3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ บุคลากรกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร จำนวน 386 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 18 รูปหรือคน ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 8 รูปหรือคน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1. คุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทั้ง 8 ด้าน ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสมดุลระหว่างหน่วยงานกับชีวิตส่วนตัว 2. กระบวนการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปรับปรุงแก้ไข และด้านการปฏิบัติตามแผนตามลำดับ และ 3. หลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ 4 ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านคบหาคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตรตตา) ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) ด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชีวิตา) และด้านรักษาทรัพย์ (อารักขาสัมปทา) ตามลำดับ

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต; กระบวนการบริหารจัดการ; หลักทฤษฎีธรรมมีกัตถประโยชน์ 4; บุคลากรธุรกิจก่อสร้าง

Abstract

This research article aims to accomplish the following objectives: 1. To study the quality of life of construction personnel in Bangkok, 2. To investigate the factors that affect the quality of life of construction personnel in Bangkok, and 3. To present the integration of Buddhist principles to enhance the quality of life of construction personnel in Bangkok. The research method employed in this study is an integrated approach combining both quantitative and qualitative research techniques. The study involved 386 construction workers in Bangkok, with 18 key informants and eight focus group experts selected as the sample. Data analysis included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, multiple regression, and content analysis.

The study's findings are as follows: 1. The quality of life of construction personnel in Bangkok was assessed across eight aspects, and all aspects were found to be high. The element with the highest average score was the balance between work and personal life. 2. The management processes were identified as significant factors influencing the quality of life of construction personnel in Bangkok. Specifically, planning and plan implementation improvements were found to have a notable impact. And 3. The Four Dittadhammakattapradee Principles were identified as influential in developing the quality of life of construction personnel in Bangkok. These principles include good fellowship, friendliness (Kalyanamittata), perseverance (Utthanasampada), subsistence (Samajivita), and wealth preservation (Protection concessions).

Keywords: Quality of Life; Management Process; Dittadhammamikatttha Benefits 4; Construction Business Personnel

บทนำ

สภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยี ทำให้บุคลากรในองค์กรต้องปรับตัวให้ทันเพื่อ ความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน จะต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาตัวเอง ให้ดียิ่งขึ้นไป แต่ทุก วันนี้นัมนุชย์มุ่งเน้นที่จะพัฒนาเพียงทางด้านวัตถุโดยไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนา

จิตใจเท่าที่ควร จากภาวะวิกฤตต่าง ๆ โรคภัยไข้เจ็บ โรคระบาด ตลอดจนปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนใหญ่เป็นผล มาจากการที่สังคมมีการพัฒนาให้เจริญมากขึ้น ยิ่งพัฒนามากขึ้นเท่าไร อัตราการแข่งขันก็เพิ่มสูงตามไปด้วย จึงเกิดการแก่งแย่งงานกันมากขึ้น ทำให้ชีวิตเกิดความกดดันในด้านการงาน เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของบุคลากรในองค์กรและสังคมอย่างยั่งยืน การทำงานภายใต้การกดดันต่าง ๆ มีผลทำให้คุณภาพชีวิตของคนทำงานลดลง เป็นเหตุให้อัตราความเครียด การเจ็บป่วยเพิ่มมากขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการทำงาน การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ที่เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ เพื่อมีชีวิตที่เจริญก้าวหน้า จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสนใจในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งด้านกายและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน คุณภาพชีวิตและความสุขจะเกิดขึ้นได้ต้องมาจากการพัฒนาชีวิต จำเป็นที่จะต้องพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็งด้วยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อช่วยให้มีการพัฒนาจิตใจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนและต้องมีสิ่งแวดล้อมที่อำนวย และมีกลยามมิตรคอยเกื้อกูล ฝึกพัฒนาปัญญาให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง รู้ความเป็นไปตามเหตุปัจจัย แก้ปัญหาไปตามแนวทางเหตุผล เกิดผลเป็นรูปธรรม ได้แก่ การเห็น คิด พูด กระทำ ประกอบอาชีพ ความเพียร มีสติ และตั้งมั่น (บุญทันดอกโธสง, 2562) จุดสูงสุดของการพัฒนาจิตใจคือ มีเป้าหมายสูงสุดที่หลุดพ้นจากกิเลสตัณหา การนำหลักธรรมคำสอน ทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ เช่น การนำศีล 5 มาใช้สร้างแนวคิดในการอยู่ร่วมกัน จะสามารถทำให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ซึ่งหลักการพัฒนาดนที่ช่วยให้คนมีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ และมีความสุขได้อย่างยั่งยืนเป็นหลักทางพุทธศาสนาที่ส่งผลโดยตรงได้ผลเป็นรูปธรรม การนำศีล 5 มาใช้ในการประยุกต์ในชีวิตประจำวันไม่เพียงช่วยให้บุคคลมีความสุขและเจริญก้าวหน้าในด้านสังคมและอาชีพเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างจิตใจให้มีความเข้มแข็ง สามารถต้านทานกิเลสและดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ ผ่านการพัฒนาดนเองที่ต่อเนื่อง ทำให้สามารถรักษาความสงบภายในและมีความสุขที่ยั่งยืนได้ (พระปลัดกิตติ ยุตติธโร และคณะ, 2562)

ในกรุงเทพมหานคร ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและสนับสนุนภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ การก่อสร้างดำเนินการผ่านโครงการและต้องการบุคลากรที่เชี่ยวชาญ การขยายตัวของอุตสาหกรรมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยการก่อสร้างภาครัฐมักจะมีบทบาทในการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงที่เศรษฐกิจถดถอย (พุทธชาติ ลุนคำ, 2565) ภาคการก่อสร้างต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น มาตรการควบคุมโรคระบาด วิกฤตเศรษฐกิจ และการขาดแคลนแรงงานเนื่องจากการแพร่ระบาด ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้การลงทุนด้านการก่อสร้างลดลงและการหดตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์เป็นผลให้ความสามารถในการทำกำไรลดลงสำหรับผู้ประกอบการจำนวนมาก ใน

อุตสาหกรรม นอกจากนี้การแข่งขันที่รุนแรงทำให้กำไรจากการดำเนินงานลดลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรในงานก่อสร้างหากการจัดการไม่เพียงพอ แม้ว่าจะก่อให้เกิดผลประโยชน์และรายได้ แต่ก็อาจมีผลในทางลบได้เช่นกัน (ศูนย์ข้อมูลสังหาริมทรัพย์, 2565)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร นอกจากพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อนำพาองค์กรผ่านวิกฤตได้ จำเป็นจะต้องน้อมนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการเพื่อพัฒนาทั้งกายและจิตใจด้วย ผู้วิจัยจึงศึกษาในเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรของธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาครั้งนี้ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาบูรณาการกับกระบวนการบริหารจัดการ PDCA โดยศึกษาตามหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตบุคลากรเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างสมดุลและยั่งยืน อันได้แก่ หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2554) ซึ่งเป็นธรรมเพื่อให้เกิดความสุขเบื้องต้นในการดำรงชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร โดยการนำข้อมูลแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาโดยองค์รวม เพราะพุทธธรรมเสนอหลักการพัฒนาปัญญาที่เน้นฝึกอบรม หลุดพ้นจากปัญหา เมื่อบุคลากรได้ศึกษาเข้าใจนำไปปฏิบัติย่อมเกิดผลสำเร็จ นำไปประยุกต์ใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน ปัญหาในครอบครัวและในสังคม เพราะพุทธศาสนาสอนให้เข้าใจธรรมชาติของชีวิตเพื่อแก้ปัญหาด้วยหลักเหตุผล สอนให้รู้จักตนเอง การวิจัยนี้พบว่า ทั้งหลักธรรมและกระบวนการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรของธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร หรือไม่อย่างไร ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรของธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากร โดยอาศัยการบูรณาการหลักพุทธธรรมและกระบวนการจัดการ ซึ่งจะส่งผลต่อการทำงานและทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) บุคลากรกลุ่มธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร รวม 5 บริษัท ได้แก่ 1) บมจ. อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเมนต์ 2) บมจ. เนวาร์ตน์พัฒนาการ 3) บจก. เอเอส แอสโซซิเอตส์ 4) บมจ. สหกล อีคิวเมนต์ 5) บจก. อิตัลไทยวิศวกรรม จำนวน 10,937 คน ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 386 คน โดยทำการกระจายแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ จะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบเจาะจง รวมจำนวน 18 รูป หรือคน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ผู้แทนภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจก่อสร้าง ผู้แทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจก่อสร้าง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับธุรกิจก่อสร้าง และนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แยกเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ตอน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure In-depth Interview) ชนิดปลายเปิด (Open-Ended Questions) จำนวน 1 ฉบับ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 1 ฉบับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยผู้ทำวิจัยทำหนังสือถึง

หน่วยงานที่จะเก็บข้อมูลทั้ง 5 บริษัท ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปชี้แจงรายละเอียดเบื้องต้นกับบุคลากรของบริษัททั้ง 5 แห่ง โดยแบบสอบถามในการวิจัยมีทั้งหมด 386 ชุด

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบทางการ (Formal interview) แบบตัวต่อตัว

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำถามจากแบบสัมภาษณ์ที่สร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบตามแนวความคิดของตนอย่างมีอิสระ โดยดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 54.7 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 มีสถานภาพสมรส จำนวน 202คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6-10 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 มีลักษณะงานพนักงานทั่วไป จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 61.7 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการ ปรากฏตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับกระบวนการบริหารจัดการ โดยภาพรวม

กระบวนการบริหารจัดการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผน (Plan)	3.84	0.92	มาก
2. ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do)	3.18	1.02	ปานกลาง
3. ด้านการตรวจสอบ (Check)	3.06	1.05	ปานกลาง
4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act)	3.03	1.07	ปานกลาง
ภาพรวม	3.28	1.02	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.28, S.D.=1.02) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน (Plan) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.84, S.D.=0.92) ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ($\bar{X}$ =3.18,

S.D.=1.02) ด้านการตรวจสอบ (Check) ($\bar{X}$ =3.06, S.D.=1.05) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) ($\bar{X}$ =3.03, S.D.=1.07) ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ปรากฏตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 โดยภาพรวม

หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา)	3.92	0.96	มาก
2. ด้านรักษาทรีพย์ (อารักขาสัมปทา)	3.63	1.01	มาก
3. ด้านคบหาคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตตตา)	3.50	1.04	มาก
4. ด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชีวิตา)	3.44	1.00	มาก
ภาพรวม	3.62	1.00	มาก

จากตารางที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.62, S.D. = 1.00) ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.96) ด้านรักษาทรีพย์ (อารักขาสัมปทา) ($\bar{X}$ = 3.63, S.D. = 1.01) ด้านคบหาคนดี เป็นมิตร (กัลยาณมิตตตา) ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 1.04) และด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชีวิตา) ($\bar{X}$ = 3.44, S.D. = 1.00) ตามลำดับ

ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ปรากฏตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

คุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างใน กรุงเทพมหานคร	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการได้รับสิ่งตอบแทนที่เพียงพอ	3.31	0.93	ปานกลาง
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพ	3.73	0.94	มาก
3. ด้านความมั่นคงในการทำงาน	3.48	1.00	มาก
4. ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตน	3.65	0.98	มาก
5. ด้านการบูรณาการทางสังคม	3.63	0.93	มาก
6. ด้านประชาธิปไตยในองค์กร	3.67	0.95	มาก
7. ด้านความสมดุลระหว่างหน่วยงานกับชีวิตส่วนตัว	3.80	0.92	มาก
8. ด้านมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.65	0.95	มาก
ภาพรวม	3.62	0.95	มาก

จากตารางที่ 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$, $S.D.=0.95$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านความสมดุลระหว่างหน่วยงานกับชีวิตส่วนตัว ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.92$) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพ ($\bar{X}=3.73$, $S.D.=0.94$) ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ($\bar{X}=3.67$, $S.D.=0.95$) ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตน และด้านมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ($\bar{X}=3.65$, $S.D.=0.98$) ด้านการบูรณาการทางสังคม ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.93$) ด้านความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X}=3.48$, $S.D.=1.00$) และด้านการได้รับสิ่งตอบแทนที่เพียงพอ ($\bar{X}=3.31$, $S.D.=0.93$) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครสามารถสรุปผลได้ดังนี้

กระบวนการบริหารจัดการอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร มี 3 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่ากระบวนการบริหารจัดการ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 74.5 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน (Plan) ได้ร้อยละ 64.8 ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้ร้อยละ 20.9 และด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ได้ร้อยละ 15.9 ตามลำดับ

หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรธุรกิจก่อสร้าง ในกรุงเทพมหานครมี 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ส่งผลต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 78.8 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคบหาคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตรตตทา) ได้ร้อยละ 26.6 ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) ได้ร้อยละ 28.1 ด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชีวิตา) ได้ร้อยละ 23.7 และด้านรักษาทรัพย์ (อารักขาสัมปทา) ได้ร้อยละ 18.1 ตามลำดับ

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร

ในการวิจัยนี้มีรูปแบบการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้าง ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 โดยปัจจัยพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครมีองค์ประกอบ 2 ส่วนด้วยกัน คือ กระบวนการบริหารจัดการ และคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 การนำหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 มาปรับใช้ในการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างใน

กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) คือ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อการหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ส่งเสริมการทำงานทุกอย่างอย่างมีเป้าหมายและตั้งใจทำงานสู่ความสามารถตน สนับสนุนการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา มีกิจกรรมส่งเสริมการทำงานของพนักงาน การทำงานในสภาพแวดล้อม ที่ท้าทาย และการมีสภาพร่างกายที่แข็งแรงพร้อมทำงาน 2. ด้านรักษาทรัพย์ (อารักขาสัมปทา) คือ ส่งเสริมให้พนักงานรักษาหน้าที่การงานไม่ให้เสื่อมเสีย ส่งเสริมพนักงานรู้จักออม ส่งเสริมพนักงานรู้จักบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมการรักษาความมั่นคงทางทรัพย์สิน ส่งเสริมพนักงานวางแผนการเงินให้มั่นคง และส่งเสริมความรู้ด้านการลงทุน 3. ด้านคบหาคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตตตา) คือ เลือกบุคลากรพนักงานที่ดีมีศีลธรรม ยกย่องคนที่ควรสรรเสริญ ส่งเสริมให้พนักงานมีทุกขมีสุขร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก การแบ่งปันการใช้ทรัพย์สินขององค์กร และการปฏิบัติตามกฎขององค์กร 4. ด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชีวิตา) คือ ควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปเหมาะสมพอดี สนับสนุนให้บุคลากร ใช้ทรัพย์ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง สนับสนุนการใช้จ่ายค่าอาหาร เสื้อผ้าตามกำลังทรัพย์ที่หามาได้ รักษาสมดุลในชีวิตการทำงาน สร้างความมั่นคงทางการเงิน และสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น

กระบวนการบริหารจัดการ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรมีกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ 1. ด้านการวางแผน (Plan) คือ องค์กรมีการกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างชัดเจน และองค์กรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิต องค์กรมีการกำหนดวิธีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากร กำหนดการวางแผนด้านงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเพียงพอ กำหนดเป้าหมายที่แท้จริง กำหนดแผนระยะสั้นระยะยาวตามนโยบาย และลำดับความสำคัญของงาน 2. ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) คือ ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากร โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พัฒนาคุณภาพชีวิตตามวัตถุประสงค์และตัวชี้ความสำเร็จและเป้าหมาย การดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัด บริหารจัดการทางการเงิน และประเมินความเสี่ยง และดำเนินการตามแผนเฉพาะเจาะจง 3. ด้านการตรวจสอบ (Check) คือ ตรวจสอบข้อบกพร่องของแผนดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ประเมินความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรและรายงานให้คณะกรรมการได้รับทราบ ตรวจสอบความโปร่งใสของการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากร ตรวจสอบความคืบหน้าของแผนการดำเนินการ ทบทวนผลลัพธ์แผน และสร้างระบบการตรวจสอบภายใน 4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) คือ รับฟังข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงกระบวนการและวิธีการพัฒนาคุณภาพชีวิต กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม นำผลของการประเมินตรวจสอบมาปรับปรุงรูปแบบและวิธีการส่งเสริม

คุณภาพชีวิตบุคลากร ปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้พนักงาน ได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร จากผลการวิจัย คุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทั้ง 8 ด้าน คือ 1) ด้านการได้รับสิ่งตอบแทนที่เพียงพอ 2) ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพ 3) ด้านความมั่นคงในการทำงาน 4) ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตน 5) ด้านการบูรณาการทางสังคม 6) ด้านประชาธิปไตยในองค์กร 7) ด้านความสมดุลระหว่างหน่วยงานกับชีวิตส่วนตัว และ 8) ด้านมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสมดุลระหว่างหน่วยงานกับชีวิตส่วนตัว แสดงให้เห็นว่า การพักผ่อนและ ความสมดุลในการทำงาน ความยืดหยุ่นในวันหยุด และการจัดการความเครียดและเวลาควรได้รับการจัดการที่เหมาะสมให้มีเวลาในการทำงานในแต่ละวัน มีความเหมาะสมไม่มากไม่น้อยจนเกินไป มีช่วงเวลาได้พักผ่อนในการทำงานอย่างเหมาะสมสามารถเลือกวันลาพักร้อนได้ตามสะดวกภายใต้สิทธิของตน และมีเวลาในการทำงานกับการดำรงชีวิตในส่วนอื่นขององค์กร และตัวบุคลากรมีความสมดุลกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภุรีภัทร ห้วยหงษ์ทอง (2562) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พบว่า ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน การบูรณาการหลักพุทธธรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พบว่าค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.5-0.92 แสดงให้เห็นว่าหลักพุทธธรรม คือหลักภาวนา 4 สามารถบูรณาการกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานได้

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน (Plan) 2) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) 3) ด้านการตรวจสอบ (Check) และ 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) ผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) แสดงให้เห็นว่า การประชุมคณะกรรมการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากร และการปรับปรุงที่มุ่งเน้นเป้าหมายเป็น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้าง ซึ่งองค์กรควรมีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรตามขั้นตอน โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตามวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมาย และมีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิศิต ธีรวิโส (2560) เรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11 พบว่า การปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการให้มีประสิทธิภาพใช้หลัก Deming Circle Theory : PDCA ประกอบด้วย P (Plan) มีการวางแผน เตรียมความพร้อม D (Do) มีการลงมือปฏิบัติดำเนินการให้เป็นไปตามแผน C (Check) มีการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผน A (Act) มีการปรับปรุงแก้ไขตามแผนงานนั้น

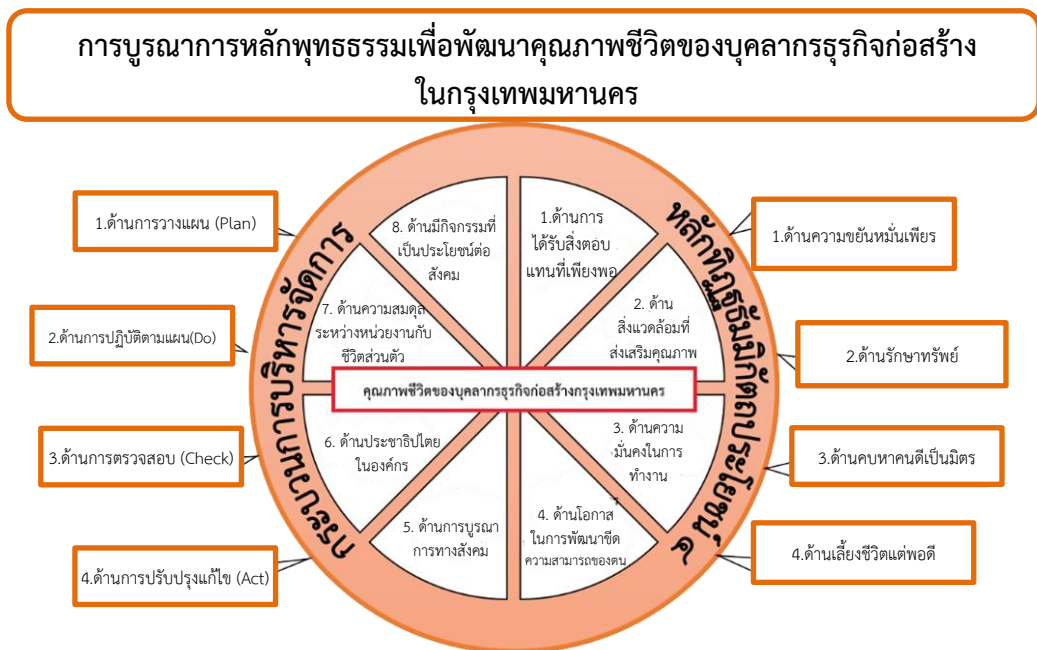
การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครโดยใช้หลักทฤษฎีมิกัตถประโยชน์ 4 คือ 1) ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) 2) ด้านรักษาศรัทธา (อารักขาสัมปทา) 3) ด้านคบหาคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตรตทา) และ 4) ด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชีวิตา) ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากทุกด้านแต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) แสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบ มุ่งเน้นเป้าหมาย และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น องค์กรควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความขยันหมั่นเพียรในกิจการงาน สนับสนุนการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และส่งเสริมการทำงานทุกอย่างมีเป้าหมายและตั้งใจทำงานสุดความสามารถของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิศิต ธีรวิโส (ทบทวน) (2559) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง. พบว่า การบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยองโดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก การบริหารจัดการตามหลักทฤษฎีมิกัตถประโยชน์ 4 คือ ธรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน พบว่า มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านสมชีวิตา เลี้ยงชีวิตแต่พอดี และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านอุฏฐานสัมปทา ขยันหมั่นเพียร ด้านกัลยาณมิตรตทา คบคนดีเป็นมิตร ด้านอารักขาสัมปทา คุ่มครองรักษาศรัทธา แนวทางการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดระยอง

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรก่อสร้างในเขตกรุงเทพมหานคร รูปแบบประกอบด้วยหลักทฤษฎีมิกัตถประโยชน์ 4 พบว่า

หลักการเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบการปกป้องทรัพย์สิน ความสัมพันธ์เชิงบวก และการดำรงชีวิตที่สมดุล เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์การทำงานโดยรวมและให้คนงานก่อสร้างสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ เพื่อปลูกฝังความรับผิดชอบในหมู่คนงาน สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นให้เป็นเจ้าของการกระทำและผลกระทบที่มีต่อโครงการ สิ่งแวดล้อม และชุมชน ด้วยการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล บุคลากรในการก่อสร้างจึงมีอำนาจที่จะมีส่วนร่วมในเชิงบวกต่องานและสังคมโดยรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดสิทธิชัย วิสุทธิโส (หว่านผล) (2565) เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี พบว่า การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุให้มีความสุข มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกาย จิตใจ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ราษฎรชาวบ้าน วิทยากรมาจัด กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพกายและจิตใจและมีการฝึกอบรมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้ดังแผนภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย กระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านการวางแผน (Plan) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do) ด้านการตรวจสอบ (Check) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ได้แก่ ด้านความขยันหมั่นเพียร (อุฏฐานสัมปทา) ด้านรักษาทรัพย์ (อารักขาสัมปทา) ด้านคบหาคนดีเป็นมิตร (กัลยาณมิตตตา) และด้านเลี้ยงชีวิตแต่พอดี (สมชิวิตา) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านการได้รับสิ่งตอบแทนที่เพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพ ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถของตน ด้านการบูรณาการทางสังคม ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านความสมดุลระหว่างหน่วยงานกับชีวิตส่วนตัว และด้านมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม การบูรณาการดังกล่าวจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรธุรกิจก่อสร้างในกรุงเทพมหานครให้มีความสุข และการทำงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรควรต้องจัดลำดับความสำคัญของมาตรการความปลอดภัยในสถานที่ก่อสร้าง เพื่อปกป้องสุขภาพร่างกายที่ดีของแรงงาน เพื่อปกป้องสุขภาพร่างกายและชีวิตของแรงงาน องค์กรที่ดำเนินการในสถานที่ก่อสร้างควรมีการจัดการความปลอดภัยที่เข้มงวดและมีระบบ
2. องค์กรควรส่งเสริมให้บริษัทรับเหมาก่อสร้างจัดลำดับความสำคัญของความสมดุลระหว่างชีวิตและ การทำงานสามารถเพิ่มคุณภาพชีวิตและประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานได้
3. องค์กรควรสนับสนุนกฎหมายและข้อบังคับด้านแรงงานช่วยให้มั่นใจถึงการปฏิบัติที่เป็นธรรมและความเท่าเทียมกันสำหรับบุคลากรในงานก่อสร้าง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. องค์กรควรพิจารณาเงินเดือนเป็นประจำช่วยให้พนักงานได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและแข่งขันได้
2. องค์กรควรประเมินและบำรุงรักษาพื้นที่ทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อความสะดวกสบาย การระบายอากาศ และความปลอดภัยที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับองค์กร
3. องค์กรควรกำหนดเส้นทางอาชีพที่ชัดเจนและโอกาสในการพัฒนาทักษะผ่านโปรแกรมการฝึกอบรมและ การสนับสนุนด้านการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเติบโตของพนักงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความรู้สึกของคนที่มีต่องาน ความเครียด และคุณภาพชีวิตโดยรวมในระยะยาว
2. การเปรียบเทียบผลของหลักพุทธธรรมกับแนวทางอื่น ๆ ซึ่งอาจเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการนำหลักพุทธธรรมไปปฏิบัติกับมาตรการหรือโครงการอื่น ๆ ที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี
3. ควรสำรวจปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบริบทที่มีอิทธิพลต่อการผสมผสานหลักธรรมทางพุทธศาสนา ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดที่มีธุรกิจก่อสร้างจำนวนมาก

เอกสารอ้างอิง

- บุญทัน ดอกไธสง. (2562). *เอกสารการเรียนรู้วิชาสัมมนาองค์กร และการจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดสิทธิชัย วิสุทโธ (หวานผล). (2565). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 7(2), 194-207.
- พระปลัดกิตติ ยุติธโร พระสุวิจักขณ์ กุลยศยังกูร และพระสมพร อนาลโย (สะอั้งรัมย์). (2562). การประยุกต์ใช้ศีล 5 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์. *วารสารธรรมวิทย์*, 2(2), 293-303.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัทสหธรรมิก จำกัด.
- พระมหานิพนธ์ วีรพล (ทบแก้ว). (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนสัจจะออมทรัพย์ เพื่อความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน ในจังหวัดระยอง* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิศิต ธีรวิโส. (2560). การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการปกครองของพระสังฆาธิการระดับอำเภอ ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2-02), 493-506.
- พุทธชาติ ลุนคำ. (2565). *แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2565-2567: ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง*. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.krungsri.com>.
- ภูริภัทร ห้วยหงษ์ทอง. (2562). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย*

- กระทรวงมหาดไทย (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริพร ไชยชนะ. (2561). การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมค่านิยมของการประปานครหลวง. *วารสาร มจร สังคมปริทรรศน์*, 7(4), 24-37.
- ศิริพร ลือวิภาสกุล. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจไทย (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการ) นครปฐม: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตร. (2562). การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อนโยบายสาธารณะ. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 101-116.
- ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตร. (2562). รูปแบบการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2565). รับเหมาวิกฤตแห่งปิดกิจการวัสดุแพงหยุดประมูลงานรัฐ. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.reic.or.th/News/RealEstate/455731>.